7/5559

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23-300-195
Konu : Yazılı Soru Önergesi

1684 28 OCAK 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 17.01.2002 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-12905 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın T. Rıza GÜNERİ'nin tarafıma tevcih ettiği 7/5559-12931 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (7 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sayın H.Hüsamettin ÖZKAN)

7/5559

KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN T. RIZA GÜNERİ'NİN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/5559-12931)

Soru 1 :

Türkiye ile İran arasında 08 Ağustos 1996 yılında doğalgaz alım anlaşması yapılmıştır.

a. Anlaşmaya göre Türkiye 1999 sonunda İran'dan gelecek doğalgazı alacaktı. Bu yaklaşık 2 yıllık gecikme neden kaynaklanmıştır? Bu gecikmenin sorumluları kimlerdir?

b. İran'dan gelecek doğalgaz'ın teslimat tarihi, iki ülke arasında 10-12 Ocak 2000 tarihleri arasında yapılan toplantıda 30 Temmuz 2001 tarihine ertelenmiştir. Bu ertelemenin Türkiye ve İran tarafından kaynaklı sebepleri nelerdir?

c. Doğu Anadolu Doğal Gaz Ana İletim Hattı kapsamında yer alan Doğu Beyazıt'taki kompresör istasyonunda son durum nedir?

Cevap 1 :

İran'dan, Türkiye'ye yılda 10 milyar m^3 doğal gaz sevkiyatına ilişkin 22 yıl süreli Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması 8 Ağustos 1996 tarihinde BOTAŞ Genel Müdürlüğü ve İran Ulusal Gaz Şirketi (NIGC) arasında imzalanmıştır. Bu Anlaşma'da sevkiyatların 1999 yılında başlaması öngörülmüştür.

İran tarafı kendi topraklarındaki 270 km. boru hattı Tebriz Kompresör İstasyonu ve Bazargan Ölçüm İstasyonundan oluşan alt yapı sisteminde kompresör ve ölçüm istasyonunun montajını sözkonusu tarihe kadar yetiştirememiştir. Türk tarafında da Doğu Anadolu Doğal Gaz Ana İletim Hattı olarak adlandırılan projenin kredili olarak dört ayrı bölüm halinde ihale edilen Erzurum-Ankara arasında, yapımı yüklenen firmalarca o dönemde piyasalarda yaşanan sıkıntı nedeniyle sözkonusu bölümlere geç kredi temin edilebilmiş ve projenin inşaat çalışmalarında gecikme ortaya çıkmıştır.

Doğal Gaz Alım Satım Anlaşmasında taraflarca belirlenen tarihe kadar her iki tarafın da hazır olmaması nedeniyle taraflar, 2000 başında bir araya gelerek vardıkları mutabakat çerçevesinde gaz alım tarihini 30 Temmuz 2001 olarak yeniden belirlemişlerdir.

Türk tarafında proje 30 Haziran 2001 tarihi itibariyle tamamlanmış ancak, İran tarafında Bazargan Ölçüm İstasyonunun uluslararası standartlara göre tamamlanamaması nedeniyle gaz alımı 10 Aralık 2001 tarihine kadar uzamıştır.

Nitekim, bu tarihte İstasyonun "Uygunluk ve Hazır Olma Sertifikasının" taraflarca imzalanması ile İran'dan Türkiye'ye gaz sevkiyatı başlamıştır.

Doğubayazıt Kompresör İstasyonunun son durumuna gelince; kredi 29.10.2001 tarihinde realize olarak yürürlüğe girmiştir. Sözkonusu proje kapsamında yürütülen çalışmalar çerçevesinde bugün itibariyle Kontrol Binasında %65 oranında, Yardımcı Binalarda %77 oranında ve Misafirhane Binasında %72 oranında ilerleme sağlanmıştır.

Kompresör İstasyonu 2003'ün ilk yarısında devreye alınacaktır.

Soru 2 :

Beş bölümden oluşan Doğu Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı'nın Kayseri-Konya-Seydişehir Doğalgaz Boru Hattı Projesi de aynı gecikmeden payını almıştır.

a. Bu Hat'tın projesi ile ilgili olarak kaç ihale yapılmıştır?

b. İhalelere ilişkin ertelemeler ve iptaller, hangi gerekçelerden yola çıkılarak yapılmıştır.

c. İhaleler, hangi firmalara, hangi tekliflerle verilmiştir?

d. İhaleler arasındaki teknik, fiyat ve süre açısından ortaya çıkan farklar nelerdir?

e. İhalelerin ilanları hangi tarihli Resmi Gazete'lerde yayımlanmıştır ve yapılan sözleşmelerin tarihi nedir? Bu sözleşmelerde bu projenin ne kadarlık süre zarfından bitirilmesi belirtilmiştir?

f. Yapılan ihalelerde işi alan firmalara işe başlamadan ne kadarlık avanslar verilmiştir.

g. İhale en son olarak hangi konsorsiyuma verilmiştir?

h. İhaleyi en son alan firma ile yapılan sözleşmede işin hangi tarihte bitirilmesi belirtilmiştir? İş, belirtilen tarihte bitirilmiş midir?

ı. Proje, ne kadarlık harcamayla gerçekleştirilmiştir?

Cevap 2 :

Kayseri-Konya-Seydişehir Doğal Gaz Boru Hattı Projesi için sadece bir ihale yapılmıştır.

Kayseri-Konya-Seydişehir Doğal Gaz Boru Hattı Projesinde herhangi bir erteleme veya iptal yapılmamıştır. Ancak, o dönemde Türkmen Doğal Gazının da aynı hattan taşınması gereğinin ortaya çıkması ile daha önce ihale edilen ve boru çapı 40" olan Doğubayazıt-Erzurum Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nde boru çapı 48" e çıkartılmış, daha sonra ihalesi yapılan 40" çapındaki Erzurum-Sivas ve 40" Sivas-Ankara Doğal Gaz Boru Hattı Projeleri ihaleleri iptal edilerek, 4 paket halinde; Erzurum-İmranlı (48") İmranlı-Kayseri (48"), Kayseri-Ankara (40") ve Kayseri-Konya-Seydişehir (Kayseri-Konya 40" ve Konya-Seydişehir 16") olmak üzere ihaleleri yapılmıştır.

Doğu Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesini oluşturan, Doğubayazıt-Erzurum Doğal Gaz Boru Hattı 172.100.000 ABD Dolar'ı bedelle FERNAS/STFA Konsorsiyumu, Erzurum-İmranlı Doğal Gaz Boru Hattı 154.010.000 ABD Dolar'ı bedelle ALARKO/ALSİM, İmranlı-Kayseri Doğal Gaz Boru Hattı 119.800.000 ABD Dolar'ı bedelle TEPE/SMU-4 İş Ortaklığı, Kayseri-Ankara Doğal Gaz Boru Hattı 88.902.615 ABD Dolar'ı bedelle LİMAK/BAYINDIR Adi Ortaklığı, Kayseri-Konya-Seydişehir Doğal Gaz Boru Hattı Projesi

99.850.000 ABD Doları bedelle ÇOLAKOĞLU/İNDET/UKRNAFTOGAZBUD Müşterek İş Ortaklığı tarafından gerçekleştirilmiştir.

İhale ilanları ile ilgili olarak; ilk bölüm olan Doğubayazıt-Erzurum ihale ilanı 6-7 Aralık 1996, son dört bölüme ait ihale ilanı 22-24 Aralık 1997 tarihlerindeki Resmi Gazetelerde yayımlanmıştır. İlk bölümün Ek Sözleşmesi 16.03.1998 tarihinde, diğer dört bölümün Sözleşmeleri ise 21.09.1998 tarihinde imzalanmış olup, proje süreleri 19 ay olarak öngörülmüştür.

Sözleşme imzalandıktan sonra yüklenici firmalara proje bedelinin %15'i avans olarak ödenmiştir. Bu kapsamda; Doğubayazıt-Erzurum için 25.815.000 ABD Dolar'ı, Erzurum-İmranlı için 23.101.500 ABD Dolar'ı, İmranlı-Kayseri için 17.970.000 ABD Dolar'ı, Kayseri-Ankara için 13.335.392 ABD Dolar'ı ve Kayseri-Konya-Seydişehir için ise 14.977.500 ABD Doları ödenmiştir.

Kayseri-Konya-Seydişehir Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nin ihalesi neticesinde ÇOLAKOĞLU/İNDET/UKRNAFTOGAZBUD Müşterek İş Ortaklığı ile sözleşme imzalanmıştır.

Projenin sözleşmeye göre tamamlanma tarihi 30.04.2000'dir. Projenin %85 kredili olması ve kredinin, 23.11.1999 tarihinde realize olması nedeniyle, proje 30.06.2001 tarihinde tamamlanmış olup, İran'dan gaz alım tarihi olan 31.07.2001 tarihinden önce gaz almaya hazır hale gelmiştir.

Kayseri-Konya-Seydişehir Doğal Gaz Boru Hattı Projesi 99.878.162 ABD Doları bedelle gerçekleştirilmiştir.

Soru 3 :

Beş bölümden oluşan Doğu Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı'nın bölüm sözleşmelerinde boru çapları ne olarak belirtilmiştir? V. Bölüm olan Konya-Kayseri-Seydişehir Doğalgaz Boru Hattı'nın ilk ihalesinin iptalinin, boru çaplarından kaynaklandığı bilinmektedir. İhalelerdeki boru çaplarının oranını belirleyen BOTAŞ, ihaleler arasında nasıl böyle farklı boru çapı belirlemesi gibi teknik bir hata yapmıştır?

Cevap 3 :

Beş bölümden oluşan Doğu Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projelerinde boru çapları aşağıda verilmektedir.

Doğubayazıt-Erzurum	48"
Erzurum-İmranlı	48"
İmranlı-Kayseri	48"
Kayseri-Ankara	40"
Kayseri-Konya-Seydişehir	
(Kayseri-Konya 40", Konya-Seydişehir 16")	

Türkmen Doğal Gazının da aynı hattan taşınması gereği ortaya çıkınca daha sonra yapılacak ilave yatırımları minimize etmek ve alt yapıyı Türkmen gazının da taşınmasına imkan verecek şekilde hazır etmek amacıyla ilk tespit edilen boru çaplarında revizyona gidilmiştir.

Soru 4 :

Konya'ya gelecek doğalgazın dağıtımını yapmak üzere oluşturulan KOGAZ (Konya Gaz Dağıtım Şirketi) isimli şirket 20 Ekim 1997 yılında 97/10146 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmış bir şirkettir. Bu onaydan hemen sonra İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği yapılarak 3 ay süren bir çalışma hazırlanmış, şehir içi dağıtımı konusunda tüm fizibilite çalışmaları tamamlanmış, 2001 Temmuz ayına kadar altyapının bitirilmesi planlanmıştır. Tüm bu yapılan işlemlerden sonra;

a. Doğalgaz Yasası çıkmadan önce 3 kere dağıtım yetkisi istemine ilişkin müracaatına rağmen BOTAŞ tarafından bu talepler neden cevapsız bırakılmıştır? Dağıtım yetkisi KOGAZ'a neden kullandırılmamıştır? Basında iddia edildiği şekliyle bu yetki vermemenin arkasında bazı uluslar arası ve özel şirketlerin hesaplarının yattığı doğru mudur? Hatta Konya basınında yer aldığı şekliyle Nail Gökbekir isimli Hollanda-Amerikan menşeli bir firmanın temsilcisi işadamının bu işe ta başından beri talip olduğu, bu sebeple bu başvuruların kabul görmediği şeklindeki iddiaların doğruluk payı nedir?

b. KOGAZ, Doğalgaz Yasası çıkmadan önce kurulmuştur. Dolayısıyla 397 sayılı KHK'ye tabi olmak kaydıyla bir müktesep hakkı yok mudur? Yani kuruluş tarihi itibariyle mer'i kanunlara göre Konya'ya doğalgazı bu şirketin dağıtması gerekmez mi?

c. Doğalgaz dağıtım işine talip olan şirketten teminat olarak istenen 100 milyon dolarlık rakkam, mevcut şartlarda dağıtımın yabancı firmalara sunulması demek değil midir?

d. Dağıtım şirketlerinin belirlenmesinde hangi yöntem takip edilecektir?

e. Şehir içi hatların döşenebilmesi için ne zaman ihale açılacaktır?

f. Dağalgaz Yasası'nda belediyelere neden yüzde 20'lik bir ortaklık hisse payı sınırlaması getirilmiştir? Yetkilerin merkezden çevreye yani belediyelere devredildiği bir dönemde, belediyelere bu tür sınırlamalar getirmenin gerekçesi nedir? Yoksa, belediyelerin gelir elde etmesinin önüne mi geçilmek istenmiştir? Ya da bu yasayla yapılacak ihalelerde dış yatırımcılar daha avantajlı duruma gelmemişler midir? Bu bakımlardan bu yasanın sözkonusu maddesinin bu yönde değiştirilmesi düşünülmekte midir?

Cevap 4 :

Konya Gaz Dağıtım Şirketi (KOGAZ)'nin doğal gaz dağıtım yetkisi talebi, başvuru yapıldığı tarihte şehirlerde doğal gaz dağıtımı yapmak üzere kurulacak şirketlerin taşıması gereken asgari yeterlilik koşulları ve bunlara verilecek yetki ve sorumlulukları belirleyen mevzuat çalışmaları devam ettiğinden dolayı, diğer şehirler için yapılan benzer talepler ile birlikte beklemeye alınmıştır.

KOGAZ A.Ş'nin 397 Sayılı KHK'nın yürürlükte olduğu dönemde, sadece kuruluşuna ilişkin bir Bakanlar Kurulu Kararı bulunmakta, ancak adı geçen şirkete Konya'da doğal gaz dağıtım izni veren bir karar bulunmamaktadır. Dolayısıyla, söz konusu şirketin Konya'da gaz dağıtım yetkisi yoktur.

Tarafımızda, doğal gaz dağıtım işine talip olan şirketten 100 milyon dolarlık teminat istenmesine dair bir bilgi mevcut değildir.

Dağıtım şirketlerinin belirlenmesine ilişkin yöntem ise, daha önce değinilen "Şehirlerde Doğal Gaz Dağıtım Hizmeti Vermek Üzere Kurulan Şirketlere İzin Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki" Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Tebliği'nde ana hatları ile yer almaktadır. Herhangi bir şehirde dağıtım faaliyetine talip olan şirketler arasından yapılacak seçim, ihale usulü ile gerçekleştirilecektir. Uygulamanın detayları ise, 4646 sayılı Kanun'da belirlenen Hazırlık Dönemi zarfında BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak talep sahiplerine verilecek olan örnek Başvuru Dosyası içinde yer alacaktır.

Şehiriçi hatların ihalesi ise, halen çalışmaları devam etmekte olan Başvuru Dosyası'nın hazırlanması ile görevli komisyon çalışmalarını sonuçlandırır sonuçlandırmaz talepler doğrultusunda uygulamaya başlanacaktır.

Belediyelere tanınan %20'lik pay hususu ise 4646 Sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ile düzenlenmiş bulunmaktadır.